

CZĘŚĆ PIERWSZA

KONTEKSTY TEORETYCZNO-METODOLOGICZNE

ROZDZIAŁ 1. PAMIĘĆ I BIOGRAFIA	19
Badania nad pamięcią	21
Badania nad biografią	25
Kontekst metodologiczny (i nie tylko)	36
Drugie pokolenie. O próbie badawczej	63
(Współ)praca nad badaniami	76
ROZDZIAŁ 2. PAMIĘĆ I TRAUMA II WOJNY ŚWIATOWEJ. BADANIA	
I ŚWIADECTWA	85
Korzenie badań nad traumą i dysfunkcjami w rodzinach ofiar	
II wojny światowej. Obserwacje psychiatrów i psychologów	86
Polskie drugie pokolenie zabiera głos	99
Polityka pamięci	114

CZĘŚĆ DRUGA

„JA TAKŻE BYŁAM OFIARĄ WOJNY”. RODZINNE DOŚWIADCZENIA BIOGRAFICZNE

ROZDZIAŁ 3. DRUGIE POKOLENIE O SWOICH RODZICACH	139
„W porę się pani nie odępnęła. No właśnie”. Nadmierne	
przywiązanie	139
„Do rodziny nie miała wielkiej wrażliwości”. Nieobecność	148
„Nie nadawał się na ojca po tych swoich przeżyciach”. Ojcowie	
(najczęściej) nieobecni – w życiu, w narracjach, emocjonalnie	152
„Zawsze była naj”. Dominacja	158
„To na pewno ten obóz”. Demoralizacja	167
„Byłam nieznośna”. Przemoc psychiczna wobec dzieci	173
„Mamusia była zawsze chora”. Zdrowie psychiczne rodziców ...	175

ROZDZIAŁ 4. DRUGIE POKOLENIE O SWOICH DOŚWIADCZENIACH	185
„Miłość z prawdziwego zdarzenia”. Rodzice jako inspiracja	185
„Co ty grymasisz”. Obóz przy rodzinnym stole	189
„Trochę nerwowa, inaczej wrażliwa”. Nerwy, lęki i koszmary	191
„Pięte koło u wozu”. Poczucie samotności	195
ROZDZIAŁ 5. POWOJENNE DOŚWIADCZENIE KOLEKTYWNE	201
„Te lata były ciężkie”. Nowy kontekst polityczny	202
„Polska chciała być czystą”. Emigracja	204
„Wiem, jaka jest prawda”. Edukacja historyczna i przekaz historyczny w domu	206
„Ogólna bieda była”. Powojenna sytuacja materialna	211
Wśród ludzi z doświadczeniami traumatycznymi	215
ROZDZIAŁ 6. PRZEKAZ WIEDZY O DOŚWIADCZENIU RODZICÓW	239
„To było od zawsze”. Obóz jako naturalny element rodzinnej historii	239
„W krótkich zdaniach”. Wspomnienia mimochodem	242
„Tylko takie anegdoty”. Przekaz kontrolowany	244
„Chcę to mieć”. Dopytywanie, doczytywanie	246
„Nie wracało się”. Niechęć, unikanie	250
„Niezbadane losy naszych rodzin”. Biografie polsko-żydowskie	254
ROZDZIAŁ 7. IDENTYFIKACJA Z KATEGORIĄ „DRUGIEGO POKOLENIA”	261
„Moje życie jest gdzie indziej”. Identyfikacja „jałowa”	262
„To jest strasznie dołujące”. Identyfikacja „negatywna”	265
Identyfikacja „pozytywna”	268
ROZDZIAŁ 8. TRANSFORMACJA NA PRZESTRZENI LAT	283
„Nabrałam odwagi myśleć, że...” Zmiana myślenia o relacji z rodzicem	284
Zmiana podejścia do tematyki obozowej	289
ROZDZIAŁ 9. CIERPIENIE	301
„To wynikało z jakiejś traumy”. Definiowanie cierpienia	302
„Rodzaj pewnego oczyszczenia”. Ulga w cierpieniu	308
„Nie można tego zgubić”. Cierpienie fundujące	310
„Nie dopuszczać do tego”. Cierpienie zinterpretowane	312
ZAKOŃCZENIE	319
BIBLIOGRAFIA	333
ANEKS 1. LISTA ROZMÓWCÓW	349
ANEKS 2. KWESTIONARIUSZE PYTAŃ DO WYWIADU BIOGRAFICZNEGO I SWOBODNEGO	355
SUMMARY	357
INDEKS OSÓB	361